

MICROTEACHING WITH WEB 2.0 TOOLS – A FUNCTIONAL MODEL OF PRESERVICE TEACHER TRAINING DURING THE PANDEMIC

Ileana Oana MACARI,
Assoc. Prof. PhD, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: The purpose of the study is to describe and discuss a functional model of pre-service teacher training during the pandemic based on an updated version of micro-teaching that takes the real classroom to the web 2.0 environment. The participants were 47 Romanian MA students who were instructed to adopt Edmodo, an open source Learning Management System (LMS), and other web 2.0 tools into their microteaching as part of their assignments. As a result, students were able to complete their training module even though schools closed on March, 13, at the same time improving their ICT skills which were to become essential over the second school year affected by the pandemic.

Micro-teaching, pre-service teacher training, web 2.0, Edmodo, the pandemic.

Keywords: Micro-teaching, pre-service teacher training, web 2.0, Edmodo, the pandemic.

Introducere

Sistemul construit în jurul conceptului de „micro-predare” stă, începând din 1959¹, când fost conceput și implementat de Dwight Allen și echipa sa, la baza majorității programelor de formare a studenților care se pregătesc pentru o carieră didactică în numeroase țări. În România, acesta a ajuns să fie cunoscut și utilizat mai degrabă în ultimii ani, fiind folosit consecvent doar în unele programe de masterat² și mai puțin în alte tipuri de perfecționare.

Obiectivul principal al micro-predării este acela ca studenții să țină, pe rând, ceea ce în termeni general utilizați se numesc „lecții de probă” în fața colegilor lor și în prezența profesorului îndrumător. Atât în varianta inițială a modelului, cât și în cea ulterioară, numită „evaluarea performanței 2+2”³, fiecare student este, pe rând, ‘profesor’ și ‘elev’, dar și ‘evaluator’ și ‘evaluat’. Proprietățile și contextul de predare-învățare pe care îl creează micro-predarea asigură un mediu de învățare în același timp adecvat și cu potențial scăzut de risc. Adecvarea este dată de aceea că studenții își exersează, într-un cadru organizat și sub îndrumarea⁴ unui metodician, abilitățile de predare, de observare, de autoevaluare și de evaluare a lecțiilor prin elaborarea planurilor de lecție, susținerea micro-lecțiilor în fața colegilor și participarea la discutarea fiecărei sesiuni de micro-predare. Potențialul scăzut de risc se datorează în primul rând faptului că studenții nu sunt puși direct în situația de a preda

¹ 1959 este anul pe care Allen, într-o abordare retrospectivă din 1980, îl indică drept momentul „nașterii” micro-predării (Allen, 1980, p. 147).

² De exemplu, la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, se folosesc de aproximativ 15 ani tehnici din sistemul de micro-predare, în cadrul unora dintre seminariile masteratului de Lingvistică aplicată – Limba engleză ca limbă străină.

³ În original, „2+2 performance appraisal system”.

⁴ Îndrumarea poate presupune și oferirea unor demonstrații efectuate de către metodician, în variantă înregistrată sau live.

unor elevi reali. Prin analogie cu programele de pregătire a piloților, care nu sunt lăsați la manșa avioanelor de linie înainte de a exersa pe simulatoare de zbor, sau cu cele de la Medicină dentară, unde studenții nu lucrează prima lor plombă pe pacienți, ci pe manechine, micro-predarea propune un mediu de învățare simulat, în care tot ce se întâmplă se transformă în ocazii de învățare și de dezvoltare a competențelor. O contribuție majoră în acest sens o are înregistrarea și vizionarea micro-lecțiilor, ceea ce asigură un cadru ideal pentru reflecție și auto-reflecție asupra stilurilor de predare, inclusiv al celui propriu.

Situația concretă descrisă de prezentul articol este desfășurarea disciplinei „Practica pedagogică” din Planul de învățământ pentru programul de formare psihopedagogică pentru nivelul II de certificare pentru profesia didactică, în condițiile impuse de restricțiile generate de pandemie începând cu primăvara lui 2020. Odată ce cursurile au fost suspendate în întreg sistemul educațional din România, studenții nu au mai avut acces în sălile de clasă din cauza lockdown-ului, ceea ce a condus la necesitatea identificării unei variante alternative pentru a le permite acestora să își finalizeze activitatea din cadrul disciplinei.

A fost necesar, deci ca, pornind de la cadrul tradițional al micro-predării, să se conceapă un model adaptat restricțiilor pandemice, care să transfere mediul de învățare simulat de modelul de micro-predare din clasa reală către o platformă de gestionare a învățării⁵ cu acces la aplicațiile de tip web 2.0.

Participanții

Participanții la activitățile disciplinei „Practica pedagogică” au fost 47 de studenți masteranzi de anul al II-lea ai Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, de la 6 dintre specializările oferite de Facultate la nivel master în anul universitar 2019-2020. Studenții au fost distribuiți în 6 micro-clase, după cum urmează: Micro-clasa 1. Cultură germană în context European – 10 studenți; Micro-clasa 2. Limbi, literaturi și civilizații străine – 5 studenți, Micro-clasa 3. Lingvistică aplicată - Didactica limbii engleze – 10 studenți, Micro-clasa 4. Studii americane – 10 studenți, Micro-clasa 5. Studii francofone – 7 studenți, și Micro-clasa 6. Traducere și terminologie – 5 studenți.

Descrierea organizării și desfășurării activității

Pentru participarea la activitățile acestei discipline, studenții au fost invitați să adere la clasa numită „Practica pedagogică, sem. 2, 2020”, creată pe platforma Edmodo⁶. Studenții au fost grupați, în funcție de specializare, în ”micro-clase” de minimum 5 și de maximum 10 studenți. Listele nominale ale micro-claselor, descrierea activității, precum și mesajele tutorelui și studenților au fost postate pe Edmodo pe tot parcursul semestrului al II-lea, în care se regăsește disciplina conform Planului de învățământ.

Micro-clasele s-au format pe baza specializării studenților pentru ca activitățile de predare susținute de studenți în fața micro-clasei lor să poată fi desfășurate în limba programului la care erau înscriși, așa încât să se poată maximiza beneficiile activităților. Studenților li s-au

⁵ LMS – Learning Management System

⁶ www.edmodo.com

furnizat explicații detaliate despre sistemul de micro-predare și li s-au dat instrucțiuni precise despre responsabilitățile implicate de acesta.

Astfel, cu toții au fost informați că vor pregăti și susține în cadrul micro-clasei din care fac parte o activitate de tip ”micro-predare”, cu durata de 10 minute, care va fi înregistrată audio-video⁷ și va fi inclusă în portofoliul pe baza căruia vor fi evaluați. În timpul activității de micro-predare, ceilalți studenți din micro-clasă vor fi „elevii” și vor participa la toate activitățile (jocuri, întrebări, concursuri, etc.) propuse de „profesor”. Fiecare student urma să fie „elev” în timpul a minimum 5 activități de micro-predare⁸ și să completeze grilele de evaluare (postate pe Edmodo) pentru minimum 5 activități de micro-predare la care a fost prezent în clasă, precum și pentru alte 5, la care fie a fost prezent, fie a vizionat înregistrarea video.

În mod independent, fiecare micro-clasă urma să propună un calendar al activităților de micro-predare, pe care să îl posteze pe Edmodo, astfel încât să poată participa și studenții interesați din alte micro-clase, îndrumătorul de practică urmând să fie „invitat permanent”. În calendar trebuiau să fie programate sesiuni de minimum 5 prezentări, fiecare student având alocare 25 de minute, dintre care 10 pentru micro-predare și 15 pentru feedback. Studenților li s-au transmis, de asemenea, termenele pentru realizarea calendarului, respectiv, înscrierea pe Edmodo⁹, deliberarea și deciderea calendarului fiecărei micro-clase, postarea pe Edmodo, de către fiecare micro-clasă, a programării activităților de micro-predare (lista nominală, intervalele orare) și a locației, desfășurarea sesiunilor de micro-predare și încărcarea portofoliilor pe Edmodo.

Studenții au fost preveniți că, similar cu un modul de practică obișnuit, care necesită participarea directă a studenților, nu se va organiza re-evaluarea activității în sesiunea de restanțe. Evaluarea urma să se facă pe baza unui portofoliu care conține: Planul de lecție (20%), autoevaluarea (20%), grilele de evaluare a colegilor (30%), înregistrarea video a lecției (30%).

Discuție

În condițiile concrete din primăvara lui 2020, este evident că micro-predarea prezenta avantajul că studenții nu aveau nevoie de acces la clasa de elevi, ci urmau să lucreze în mediul simulat creat de aceasta. În plus, studenții putea beneficia de avantajele identificate de Allen încă din 1980 ale unui astfel de mediu, respectiv precizia, simplitatea, nivelul scăzut de stres și ostilitate, promovarea experimentării, capacitatea de mediere și de replicare, precum și posibilitatea de a fi controlat (1980, p. 150).

Se evitau, astfel, și ceea ce Allen și Eve numesc „limitările severe” ale unei ore de clasă standard, respectiv faptul că rațiunea prezenței elevilor la școală nu este ca studenții

⁷ Studenților li s-a comunicat că este responsabilitatea fiecăruia dintre ei să se asigure de realizarea și calitatea înregistrării audio-video, aceasta fiind o piesă esențială din portofoliu, fără de care nu vor putea fi evaluați.

⁸ Studenții din micro-clasele cu 5 membri li s-a cerut să participe la o activitate suplimentară împreună cu o altă micro-clasă, în funcție de cea de a doua specializare pe care au absolvit-o la nivel licență.

⁹ Studenților din micro-clasele cu 5 membri li s-a cerut să participe la o activitate suplimentară împreună cu o altă micro-clasă, în funcție de cea de a doua specializare pe care au absolvit-o la nivel licență.

practicanți să aibă pe cine să experimenteze, ci ca să li se predea, că orice exersare a unei competențe sau a unei tehnici trebuie să se încadreze în lecția planificată pentru ziua respectivă, dar și să primească feedback, ceea ce nu se prea întâmplă în cazul unei ore obișnuite. (1968, p. 182).

Totuși, din motive care nu țin de criteriile conceptuale, modelul descris mai sus a trebuit să fie din nou ajustat. Faptul că pe 13 martie 2020 s-au suspendat activitățile prezențiale a impus ca toate activitățile propuse în calendarele micro-claselor să fie mutate din clasa reală în spațiul virtual, nici o alternativă precum amânarea activităților¹⁰ sau evaluarea lor strict teoretică¹¹ nefiind cu adevărat o opțiune potrivită pentru o disciplină eminentamente practică. Prin urmare, studenții au fost invitați să își predea micro-lecțiile dintr-un spațiu ales de fiecare dintre ei – de acasă, de la birou, din cămin – și, în prezența sau absența unor „elevi”, să le înregistreze și apoi să le încarce pe Edmodo. O altă modificare semnificativă avea să fie aceea că sesiunile de feedback de după fiecare micro-lecție urmau să fie înlocuite de grilele de evaluare și de comentariile postate pe platformă, aceasta permițând, în privința interacțiunii dintre utilizatori, reacții similare cu cele permise de Facebook (like-uri, comentarii, emoticoane, răspunsuri, etc.).

Fiind vorba de o adaptare a modelului inițial de micro-predare urmată de o ajustare, era de așteptat că unele dintre etapele modelului original nu mai puteau fi păstrate. În plus, faptul că studenții deja absolviseră programul de formare psihopedagogică pentru nivelul I de certificare pentru profesia didactică a făcut ca prima etapă, cea în care cursanților li se predau elementele de bază ale unei lecții, să nu mai fie necesară. S-a putut trece, prin urmare, la etapele 2 și 3, de planificare, respectiv, de predare a micro-lecțiilor și de feedback, în modul descris mai sus. S-a renunțat, însă, la etapa a patra, de re-planificare și predare a noii versiuni a micro-lecției, din rațiuni ce au ținut de aglomerarea de sarcini academice specifice semestrului final al programelor de masterat, precum și pentru că îndrumătorul de practică a considerat că potențialele beneficii pentru studenți nu ar fi compensat eforturile necesitate din partea acestora.

Concluzii

La o primă vedere, preluarea, adaptarea și aplicarea în 2020 a unui model creat acum mai bine de șaiszeci de ani care nici măcar nu este folosit sistematic în România poate părea surprinzătoare, însă versatilitatea și ușurința cu care poate fi replicat acesta, în același timp încorporând instrumente de tip web 2.0 ca unică soluție de continuare a activităților didactice în timpul lockdownului, justifică demersul prezentat în lucrarea de față.

La disciplina „Practica pedagogică”, activitatea se concentrează asupra exersării și dezvoltării abilităților de predare ale studenților Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași înscriși în programul de formare psihopedagogică pentru nivelul II de certificare pentru profesia didactică în anul universitar 2019-2020.

¹⁰ Studenții, masteranzi în anul al II-lea, trebuiau să finalizeze activitățile din modul, pentru a putea obține certificatele de absolvire a acestuia.

¹¹ La o disciplină precum Practica pedagogică, o astfel de alegere ar fi constituit un compromis inacceptabil.

În situația suspendării totale a cursurilor la toate nivelurile, continuarea și finalizarea Practicii pedagogice s-a putut realiza, în condiții cât mai apropiate de obiectivele și standardele unei astfel de discipline, prin sesiuni de micro-predare susținute de studenții înscriși în modul. Una dintre adaptările semnificative care au fost necesare este aceea că, nemaiputând să-și asume rolul de „profesor” în fața unei clase în care colegii erau așa-ziii „elevi”, studenții au trebuit să pretindă că sunt „profesori” în fața unor clase de „elevi” imaginari cărora să le predea, utilizând strategii didactice variate și în mod interactiv, lecții de gramatică, de vocabular sau de civilizație în limba programului la care erau înscriși.

Urmarea a fost că în înregistrarea micro-lecțiilor se poate observa o paletă largă de soluții creative identificate de „profesori”, care au mers de la transformarea unui spațiu privat precum propria cameră într-o „sala de clasă” prin utilizarea unei table magnetice, a unui flipchart sau chiar a unei simple uși, până la desfășurarea lecției într-un cadru informal, dar potrivit cu acea lecție. De exemplu una dintre lecțiile care a avut ca temă vocabularul tematic „food” s-a desfășurat într-o bucătărie din cămin, iar participanții – „profesorul” și doi colegi în rol de „elevi” au pregătit o rețetă simplă utilizând ingredientele cuprinse în lista cuvintelor predate.

De menționat, însă, că inventivitatea și entuziasmul studenților în a crea spații de predare-învățare în care să își desfășoare micro-lecțiile au putut să conducă la atingerea obiectivului principal al aplicării modelului de micro-predare doar pentru că s-au utilizat instrumente de tip web 2.0 precum platforma de gestionare a învățării Edmodo, pe care s-au încărcat înregistrările micro-lecțiilor sau link-urile către cele care au fost postate pe YouTube, dar și grilele de evaluare, pentru care s-a folosit o aplicație Google numită „Corubrics”, comentariile și feedbackul direct pentru fiecare micro-lecție.

Familiarizarea studenților cu astfel de instrumente pentru facilitarea predării prin intermediul tehnologiei a reprezentat un beneficiu colateral neintenționat, dar care avea să se dovedească esențial pentru orice profesor debutant pe parcursul anului școlar 2020-2021, an în care, așa cum am văzut, mare parte din activitatea didactică din primul semestru s-a desfășurat în spațiul virtual, la distanță.

Referințe

Allen, D. W., 1980. Microteaching: a personal review. *British Journal of Teacher Education: International research and pedagogy*, 6(2), pp. 147-151.

Allen, D. W. & Eve, W. A., 1968. Microteaching. *Theory Into Practice*, 7(5), pp. 181-185.